

nager, Data Master, dBASE II, FMS, High Technology DBM, Information Master, Informer, Jinsam, Micro Data Base System, Microconductor, On-line Database, Profile/Profile II, Selector IV és TIM). Végül a *könyvtári célra készült alkalmazói programokat* tárgyalják, következőképpen csoportosítva őket:

Kipróbált, hagyományos alkalmazások

- ◆ szövegfeldolgozás
- ◆ számvitel
- ◆ táblázatkezelés
- ◆ katalóguscédula-készítés
- ◆ gerinccímkezés
- ◆ információkeresés központi adatbázisban
- ◆ film- és média-előjegyzés
- ◆ számítógéppel támogatott felvilágosítás
- ◆ címnyilvántartás
- ◆ mutatókészítés

Új, úttörő jellegű alkalmazások

- ◆ periodika-nyilvántartás

- ◆ kölcsönzés-nyilvántartás
- ◆ beszerzés-nyilvántartás
- ◆ lakossági tájékoztatás (nyilvántartási idők, színház- és moziműsorok, programok, ügyelet, közlekedési hírek stb.)

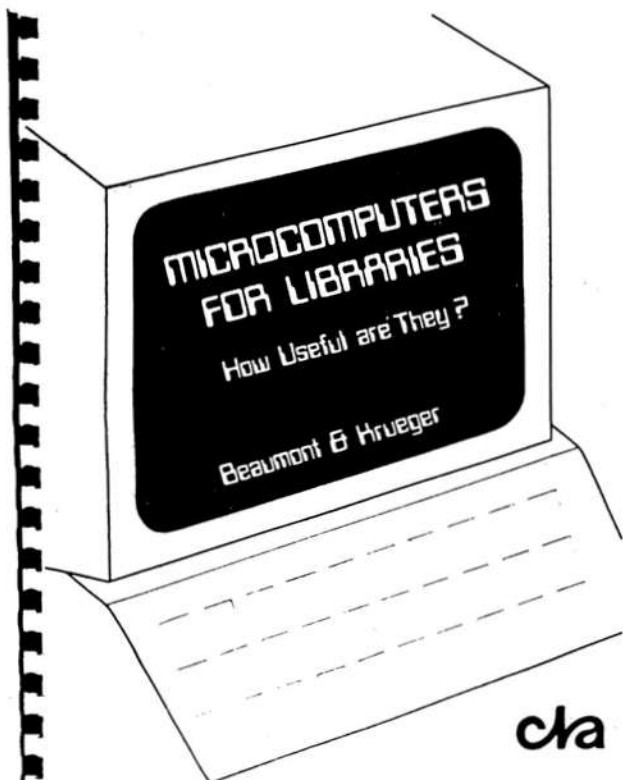
Korlátozott, ma még nehézségekkel küzdő alkalmazások

- ◆ online üzemmódban használható, nyilvános katalógus
- ◆ katalogizálás

A harmadik rész a leginkább elhanyagolt kérdéssel, a *mikroszámítógépes rendszerek beszerzésével és fenntartásával* foglalkozik. Részletesen tárgyalja a megfelelő rendszer helyes kiválasztásának, felállításának és a meglévő könyvtári szervezetbe való integrációjának kérdését. Végül 37 *könyvtári szoftver-készítő céget* sorol fel, megadva a pontos címet.

Ungváry Rudolf
(OSZK)

Microcomputers for libraries: How useful are they?
(Könyvtári mikroszámítógépek: hogyan hasznosítsuk őket?) / Ed. Krueger, D., Beaumont, J.
Ottawa: Canadian Library Association, 1983. 124 p.

A tanulmányok egyik csoportja a *mikroszámítógépek kialakulásával, a hálózati kommunikációval és adatcserével, főleg pedig a könyvtár belső irányítási és gazdálkodási rendszerének gépesítésével* (bérgazdálkodás, beruházás-nyilvántartás, mérlegkészítés és könyvelés stb.) foglalkozik. A tanulmányok másik csoportja a *kutatási célú információkeresést, főleg pedig a könyvtárakban használható általános adatbázis-kezelő programrendszereket* tárgyalja. Bár az eszményi bibliográfiai szoftver még nem született meg, néhány meglévő termék felhasználható könyvtári célra, ha gondos tervezéssel és jó programozással ki tudják használni a bennük rejlő lehetőségeket. A CCA DMS, a DS MASTER és a dBASE II programcsomagokat hasonlítják össze, úrlapszerű formában összegezve főbb kereskedelmi, kezelési, szerkezeti és szolgáltatási tulajdonságaikat. A könyvtárosoknak meg kell tanulniok pontosan megfogalmazni a szoftverek iránti követelményeiket; ez is az egyik feltétele annak, hogy kiderüljön: a könyvtárak és tájékoztatási intézmények figyelmet érdemlő potenciális szoftverpiacot jelentenek. A mikroszámítógépes bibliográfiai szoftver fontosabb jellemzői:

- ◆ egy adatbázison belül több adatlemez is egységesen kezelhető,
- ◆ a dokumentációs tételek hossza maximum 500–1000 karakter,
- ◆ a megjelenítési formátum szabadon megválasztható (megfelelő szövegszerkesztési lehetőséggel),
- ◆ az elérhetőséget invertált fájlok gyorsítják,
- ◆ a mezőtartalmak ismételhetők (pl. egynél több szerző),

- ◆ logikai (ÉS, VAGY, DE NEM), relációs (kisebb, nagyobb, egyenlő stb.) és szövegszerkezeti (intervallum, sorrend stb.) operátorok használhatók,
- ◆ csonkolás – szótöredékekkel végzett keresés – is megvalósítható,
- ◆ a felhasználót segítő információk támogatják,
- ◆ az adatbázis gyorsan archiválható.

Ungváry Rudolf
(OSZK)

Mikroszámítógép a könyvtárban

A hat részből álló cikksorozat első része a mikroszámítógépekkel összefüggő *alapfogalmakat és könyvtári felhasználásuk fejlődését* tárgyalja. Megkülönbözteti a belső könyvtári folyamatok és az információkereső folyamatok automatizálását. Az előbbihez a katalogizálás és a szabványos besorolási adatok szerinti keresés, a kölcsönzés, a szerzeményezés, a folyóirat-kezelés és a könyvtárközi kölcsönzés tartozik; az utóbbihoz az adatbázisok felállítása és a rájuk támaszkodó szolgáltatások (eseti és retrospektív keresés, szelektív információterjesztés, tájékoztatás az új beszerzésekről stb.). E két legfontosabb műveletcsoportot kiegészítik a kommunikációs kapcsolatok (pl. az online keresés a központi nagyszámítógépen, a gépi adathordozókon tárolt tételek cseréje, az elektronikus üzenetközvetítés), a pénzügyi nyilvántartás, a vezetői-irányítási (vállalati-ügyviteli) információkeresés, végül a szövegszerkesztés és szövegfeldolgozás. Nem szerencsés körülmény, hogy a belső könyvtári folyamatokhoz, illetve az információkereséshez szükséges felhaszná-

ló programok egymástól függetlenül fejlődtek. Ez kihat a velük összefüggő szervezési kérdésekre és egyéb megoldásokra is, s ezért ma alig lehet számítani arra, hogy valaki mindkét területen mélyrehatóan kiismeri magát.

A cikksorozat második része (3. köt. 4. sz. 1985. p. 260–274.) *a hardverrel és a rendszerprogramokkal*, valamint *az ergonómia kérdésével*, a 3–5. rész pedig *az alkalmazói programrendszerekkel és adatbázisokkal* foglalkozik. A sorozat utolsó része *a gépek üzembe helyezését* tárgyalja, és megvizsgálja a mikroszámítógépeknek a könyvtári munkafolyamatokra hosszabb távon gyakorolt hatását.

/LEGGATE, P. – DYER, H.: *The microcomputer in the library.* = *The Electronic Library*, 3. köt. 3. sz. 1985. p. 200–209./

(Ungváry Rudolf)

A mikroszámítógépes programok értékelése

A tanulmány az információkereső (bibliográfiai) programrendszerek mellett az összes, könyvtárban előforduló szoftvertermék rövid kiértékelését adja. Tárgyalja a szoftver kiválasztás és -bérlés kérdését, a költségeket és a könyvtári munkatársak továbbképzését. Függelékben közli a megjelent szoftverkalauzok és -katalógusok, továbbá a számító-

gépes technika betanításával foglalkozó cégek részletes jegyzékeit.

/HANNIGAN, J. A.: *The evaluation of microcomputer software.* = *Library Trends*, 33. köt. 3. sz. 1985. p. 200–209./

(Ungváry Rudolf)